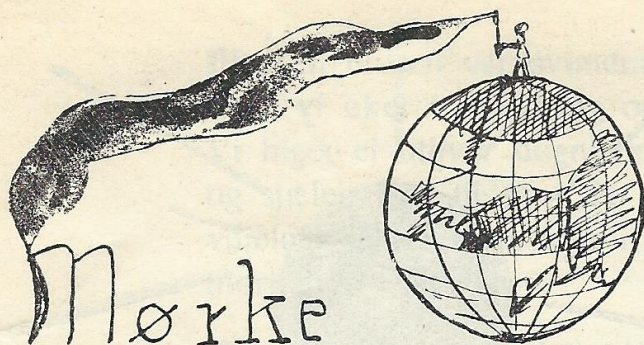

tidende

1. aargang.

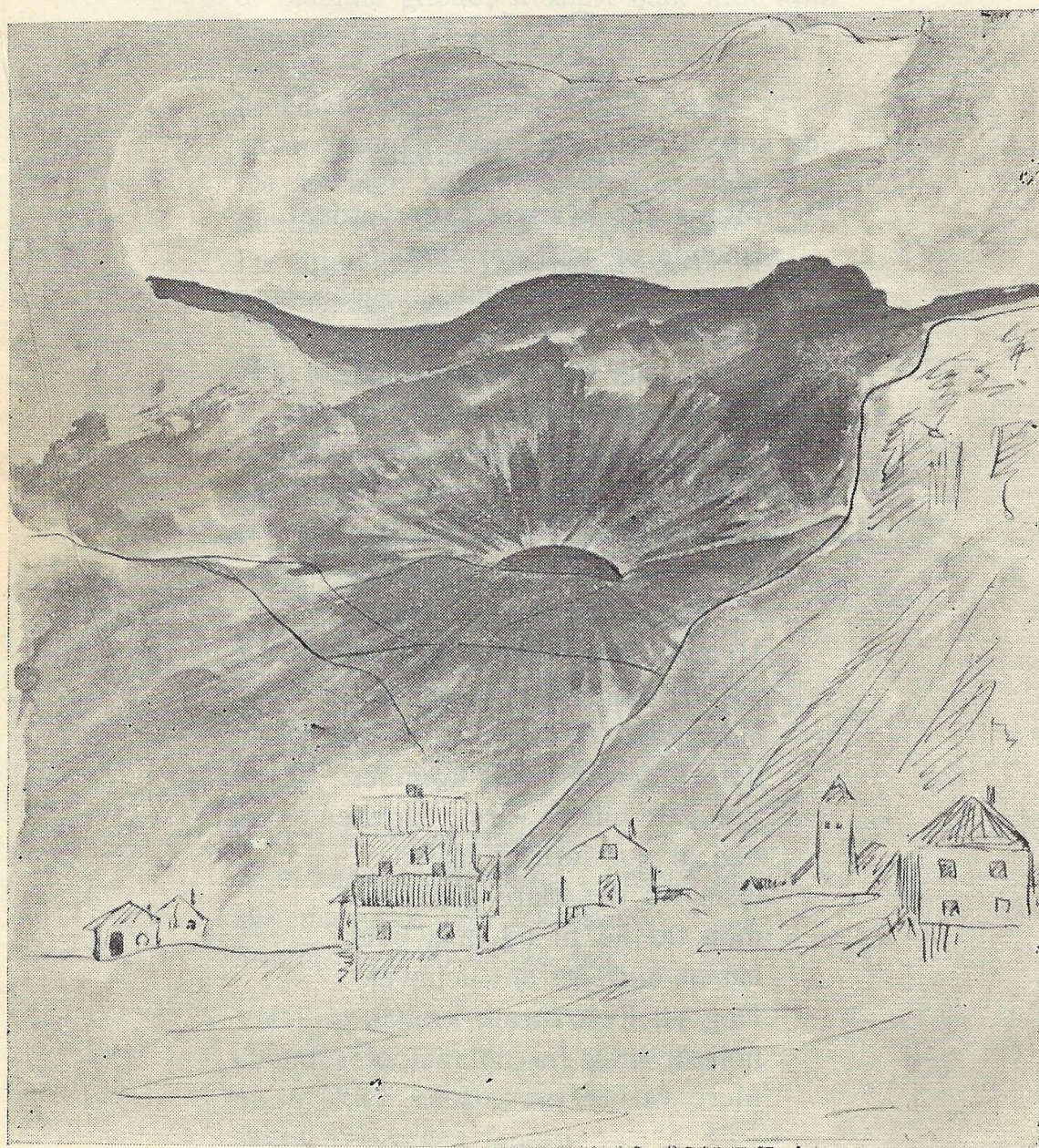
Solnummer.

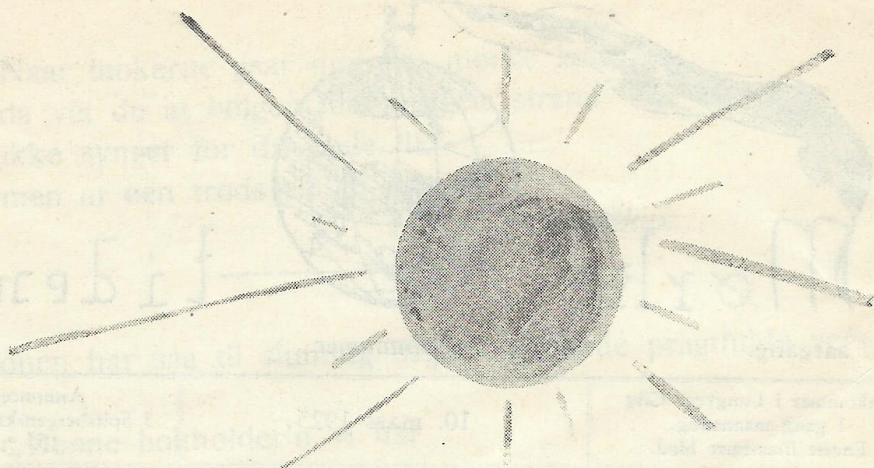
Nr. 6.

Utkommer i Longyear City
1 gang maanedlig.
Eneste illustrerte blad.

10. mars 1923

Annoncepriser:
5 Spitsbergen-kroner pr. km.
÷ 100 % rabat.

Solen

av G. B.

Prolog av Poetikus.

Mørkt var hvælv over verden
isnende og trist var færd
som vor jord i nyets morgen
trøstesløst før sol var baaren
gjorde gjennom rummets øde
mellem like haabløst øde
verdener av frossen sten. —
Like haabløst? — nei i østen
stiger haabet, lys er trøsten
Se o jord, se solens komme,
se, din trængselstid er omme.
Ut av mørket, ind i lyset
ind til varmen, kuldegysset
aldrig mer, kun liv og sommer
det er derfor solen kommer.
Sol vær hilset, varme straal
tilgi at vor jord ei taaler
lyset fra det klare øie,
men fra tid til tid maa bøie
banen bort fra straalehavet.
Dog vil livet forme kravet,
høilydt krav fra pol til pol:
Mere varme, mere sol.

*

Efter at baaten var svundet i vest
levet vi uker i skumring og blæst.
Vi higet ei utover døgnlivets krav,
og sjælen frøs til som det arktiske hav;
viljeløst sank vi omsider i vold
mørketids trolld.

Sporløst gik tiden, vi holdt ikke tal,
merket os bare om dagen var kall;
hændte det stundom at stedet laa hvitt,
vi studset blott og undret os litt;
et øiebliks glæde; ti snart stak mot kind
isnende vind.

Stormen tok til, man kunde knapt se
en armlængde frem for den fykende sne.
Da stormen stilnet laa marken gold;
himlen var skjult og luften kold.
Da tittet kan hænde bak skyerne frem
fuldmaanens brem.

Slik skiftet tiden, en dag slap der ind
en straale av lys i vort natsorte sind;
vi løftet vort hode mens dagene led
og ut av mørket mot lyset vi stred:
en morgen saaes i himmelens rand
rødmende land.

*

Vi saa paa den østlige himmel
hvor farver straalet hver morgenstund,
lik en rad med rosers vrimmel
kastet over dalens bund.

Vi vet at de farverader
er straalernes brytning i luftens lag
slik man ser dem i kaskader
flomme paa en sollys dag.

Visst og sandt, ja lad være
at naturens love ligger gjemt deri,
mere skjøn er dog en lære
skapt av sydens fantasi. —

At det vi ser naar veiret er godt
i farver av rødt over bjergenes tinde
med blink i guld og dirren av blaåt
er morgenrødens gudinde.

Æos det der!

Høi og fager
hun skyerne jager
kaster av krukken med skinnende haand
de skjønneste roser flettet i baand.

Gule og røde
faar himmel at gløde
lyse og matte blandt blader av grønt,
se hvor det skinner vidunderlig skjønt.

Lyset flammer
er det solen som kommer?
I lys ligger fjeldet fra fot til tind
ned gjennom dalen gaar solopgangsvind.

Farver gaar sammen — luende brand
solskiven stiger i himmelens rand!

Hilset være solen!

Fem maaneders fravær — nu straalers paany
flammende sol i vor nordlige by.

*

Og solskiven stiger.
I hele sin vælde
vi ser den en dag
staa høit over fjeldet.
Ildhavet lyser men kold er dets brand
evner ei smelte det islagte vand.

Lokket av solen
en trækfugleskare
vi ser en dag
over byen fare.
Den følges av flere — en hærskares vrimmel
flagrer som jagende skyer paa himmel.

Og solen den stiger,
snart luer dens ild
saa vi merker en dag
at luften er mild.
og bittesmaa blomster, røde og blaa
titter frem mellem moser og straa.

Det blaaner i vand
isen slaar revner.
Da ser vi det stevner
et skib mot land mellem flak av is
der driver tilhavs for fralands bris.

Det har frihet ombord,
for vor flok her i nord,

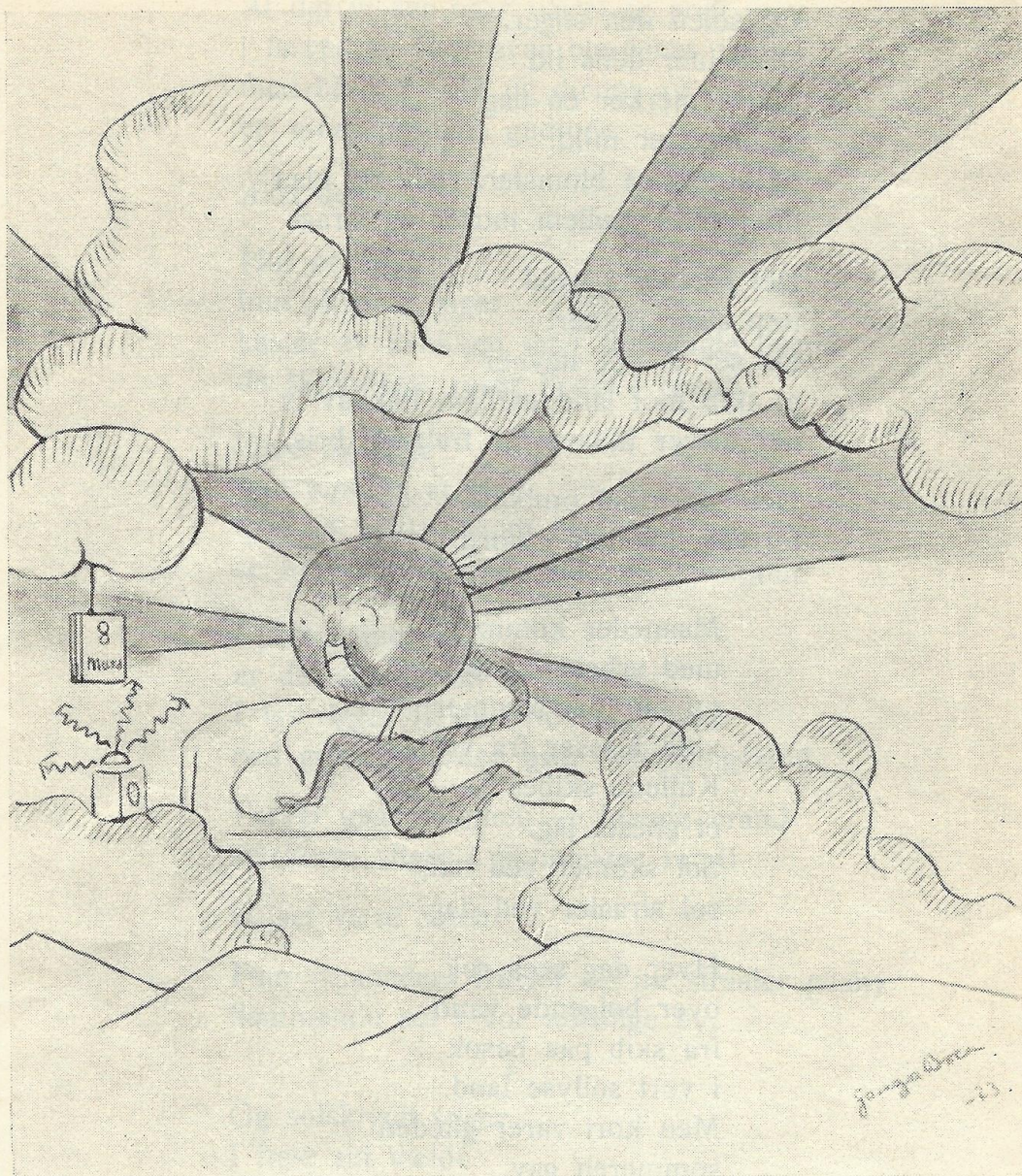
*

Maaneder kommer
med arbeid og fest,
nu blir det sommer
vind blaaser fra vest.
Kullene skibes —
et eneste jag.
Sol skinner ved nat,
sol straalers ved dag.

Hver dag sees røk
over bølgende vand
fra skib paa besøk
i vort sollyse land.
Men kort varer glæden
sommeren gav.
Dagen blir kort,
sol synker i hav.

Svundet er sommer
forladt er vort land;
stormene kommer,
is driver paa vand.
Solen er svundet
snart ligger paany
i skumring
vor by.

Ganga Boka.

Ja, ja! Jeg faar vel staa op da!

Der har fra flere hold været klaget over „M. T.“s lange uteblivelse, saa redaktionen — d.v.s. en eneste mand, som passet kontoret i ferietiden, har hat nok med bare at besvare besværinger fra abonnenterne. Grundene til det forholdsvis lange fravær er for det første ferietiden der *skal* falde mellem den anden og tredje gang i aaret maanen er fuld, — dernæst lønsspetakler. —

Den avgaatte redaktør hadde nemlig lovet — NB: ikke skriftlig —

vore mest fremragende medarbeidere paalæg — ikke av den slags som man har paa maten i regnveir, men noget mer haandgripelig.

Da vi — tiltrods for den stadig stigende utbredelse vort blad har faat, og paa grund av tidernes pinagtighet — vi skyldte alle vore medarbeidere flere maaneders løn — ikke kunde gaa med paa dette, gjorde etpar av dem (medarbeiderne) kort proces. Den ene bemægtiget sig vor rotationsfyldepen og en anden vort eneste og berømte „træk“-papir.

Efter i en tid at ha suget paa labben, d.v.s, den av os fremdeles ikke utbetalte løn — er de mest trofaste dog nu vendt tilbage. Vi har desuten engageret en ny tegner, hvis billede vi offentliggjør andetsteds i avisen, samt skaffet os forbindelse med en av Kongos hoffotografer, som har tilsendt os endel fotografier fra oberst L-u-n-d-h-s privatliv der før ikke har været tilgjengelig for offentligheten.

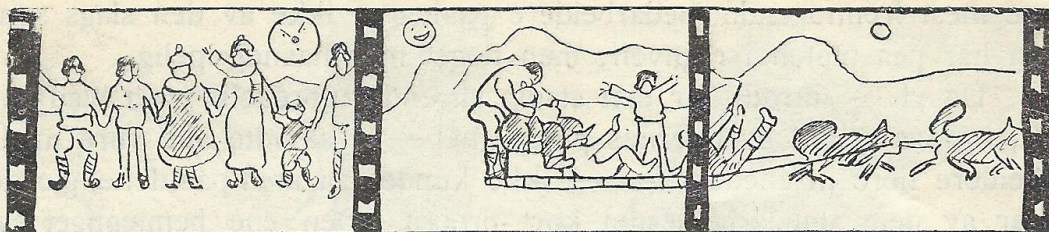
Vi kan saaledes atter presentere vort blad som det største og mest indholdsrike i byen.

Red.

Livets spil.

(Tekst til film paa næste side.)

Lytt, over vidden i stormgang farer
de store, lodne, firbente skarer,
vandrerer kaster sig rædd av veien
grepet av rædsel for slædemeien.
Hvad er det for gny og hvad er det for larm,
hvem er det som gyder os skræk i barm,
hvad er det for kvinder som jubler mot sky
og hvorfor vaaker i frygt vor by?
Tilside folkens, giver os rum —
natten har sluttet at være stum
det er Boger som kjører sit hundespand
redde sig den som reddes kan —
for nu er der kjøring i Adventdalen
og 15 bikkjer med krøl paa halen
er kraften som trækker vor slæde frem
og ogsaa skal trække den farkost hjem.
Nei, gamle Ibsen har ikke løiet
for storfolk skal kjendes paa kjøretøiet.
Tilside, smelder den piskesnært,
kom ikke os og vor kjøring paa tvært,

Færdens deltagere.

Starien.

Hurra! Længe leve — —

Maksimalhastighet.

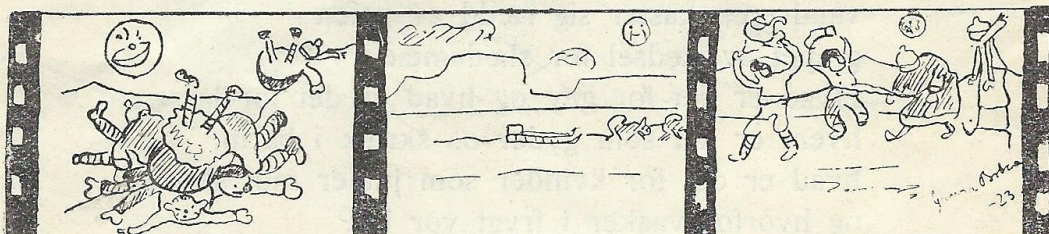
Som paa bølgende vov-er!

Slot over slot sig høiner.

Souper.

„Hold dig fast!“

O ve!

Slæden den var tom —
Kommer ikke?! — —

Jo, de kommer!

vi har hastverk idag og skal hytten naa
Tilside I stakler som kun kan gaa.

*

Hvor bliver det av slæden hin høie?
og hvorfor mon farerne drøie?
Mand ser paa mand og speider mot syd
hører end ikke den mindste lyd
lytter fremdeles i større skræk
der er mange timer fra slæden blev væk

og til tiden som rinder nu —
Flere tænker i megen gru
paa vilddyr og viddernes øde,
paa kulde og frosne tildøde.
Det stiger som suk fra massen:
„Hvor blir det av slædekassen?
Kommer ikke slæden hin høie?
Hvorfor mon farerne drøie?“

*

Hvad er det for syn der borte?
Er det Svendsen med reven skjorte?
med hænder støtte og sønderslaet
med venstre skulder og knæet flaaet?
Er det Boger som kommer med revet skind
og Bergquist som halter i byen ind?
Er det termosflasken som kommer slik
knust og bringes til by som lik?
Det er fru Westby med favnen fuld
av tæpper som engang vor gjort av uld.
Og alle de ører og hængehaler
det er vel kanhænde de stolte ka'ler
som kaldtes hunder da det gik frem
men kun er kadavere nu, komne hjem.

*

Der blev litet sagt og mindre spurt
slæden gik rundt som alt var smurt.
Bikkjene svandt som et lyn i dalen.
Vi tysner med alt undtagen finalen
at hele byen graater:
„Aa, velkommen åter!“

Hjul med din glæde.

Nogen av statens indvolder har i den senere tid været sterkt videnskabelig optat, idet der er konstrueret noget som kaldes for distance-hjul. For den der ikke har hat befatning med slike materier, kan saken synes overmaade enkel, hvad den i virkeligheten ogsaa er. — For dem derimot som grundig har fordypet sig i problemet, stiller det hele sig langt vanskeligere, og alt er gjentagne gange gaat helt rundt

for dem. Første prøvetur faldt saaledes umaadelig uheldig ut. — Først mistet man tælleapparatet, derefter hjulet, og var tilsidst i slik vildrede med distancen, at den tok $1\frac{1}{2}$ dag og to flasker vodka mer end beregnet. — Efter denne kraftanstrængelse laa saken i dødvande i over 14 dage, men blev derefter gjenoptat med uanet styrke, hvilket resulterte i at hjul nr. 2 gik istykker. — Erfaringen hadde følgende lært at man hadde grepet saken forkjært an. Teoritisk kan det se rigtig ut og lyde fornuftig at man regner hjulets omkreds som kjendt, og ved at la denne omkreds rulle over uanede avstande, ad sindrige veie regne sig til denne ukjendte faktor, men det praktiske liv har dog lært at nøiagtigheten blir langt større om man gaar den omvendte vei. Følgelig gik de ikke ovenfornævnte unge videnskapsmænd igang med et energisk maalearbeide. Dag og nat kunde man se dem paa farten med et langt maalebaand. Derefter blev saa et hjul av vældige dimensioner konstruert, beslaat med en solid jernring, og av 10 hunder trukket omkring over de opmaalte strækninger. Resultatet er meget tilfredsstillende. Det viser sig nemlig at man paa denne maate kan regne ut omkredsen av en cirkel næsten nøiagtig. Selvsagt klaffer det ikke rigtig, hvad heller ingen har ventet, fordi det er det første saadan arbeidende hjul. — Konstruktionen vil dog bli fulkommengjort og patent uttatt. — Enhver forstaar den enorme fordel som herved opnaas, idet man blir ganske uavhengig av π . Fordelen springer end mere i øinene naar man tænker paa at π er lik 3.14159265358979323846 i det uendelige. — Vi vil igjen faa lov til at ønske de unge, energiske mænd: „Glædelig hjul og godt nyt hjul!“ —

16. februar.

De første solstraaler viser sig. — Ingeniør Sverdrup faar solstik.

Pastor Østenstad negter at ta føde til sig.

16. februar vil altid være en merkedag i livet paa Spitsbergen, ti den dag kaster solen for første gang efter mørketiden sine straalers op paa toppen av fjeldene hinsides Advent Bay.

Iaar hadde man i forveien tællt maaneder, uker, dager, timer og minutter til denne store begivenhet, og endelig oprandt den mindeværdige dag. Alt fra morgenen av var det talrike folk paa benene i byens gater, deriblandt flere tilreisende fra Wijde Bay.

Dagen bød paa en flerhet av attraktioner. I den tidlige morgen blev der paa universitetet holdt et vildledende foredrag av rektor magnificus om „lys og skyggesider“, hvorefter han med de noget ung-

dommelige studenter gik bort i administrationens kjøkken for derfra bedre at kunne demonstrere saken.

Paa byens hospital var i tide al virksomhet indstillet, og paa de kommunale kontorer var man overhode ikke fremmøtt av ængstelse for at solstraalerne vilde avsløre alt for mange misligheter ifølge det klassiske ordsprog: „Kein Fädlein ist so fein gesponnen, es kommt doch endlich an der Sonnen“.

Imidlertid var trængselen vokset i gaterne, og hvor man kom saa man folk gruppevis staaende og stirre op mot himmelen, som viste sig at være sterkt overskyet. Kl. 10 antok trængselen faretruende dimensioner da det pludselig viste sig et lysskjær i retning av administrationen. Strømmen satte sig øieblikkelig i bevægelse henimot det formodede lyspunkt, men skuffelsen stod malet i alles ansigt da det kun viste sig at hithøre fra det nu saa foragtede elektriske lys som Boger trods de forventede solstraaler, betjente sig av ved sin mer end almindelige sene opvaagnen.

Da tiden imidlertid var langt fremskreden begav man sig ned paa Skjæringen hvor byens sangkor hadde tat opstilling. Forventningsfuld taushet hersket. Alles øine var vendt opad mot det nu ret truende skydække. En angst snek sig ind i alles hjerter: „Hvad betyr dette, en solformørkelse?“ „Skal de velsignelsesrike straaler ikke mere vise sig for vore længtende og længselsfulde blikke?“ — — Da lyder en røst i stilheten: „Se!“ og alles øine retter sig mot et bestemt punkt: gjennom en revne i skydækket flommet et streif av sol henover bjergenes tinder.

Som efter fælles overenskomst lyder en forjættende harking over hele koret; med fast haand hæver dirigenten taktstokken, og ut over bjerg og dal toner jublende solhymnen „O solo mio“ til akkompagnement av bremserenden for fuldt orkester.

Da avbrytes pludselig den løftede stemning av forvirrede rop hvor man tydelig skjeldner „Ganga Boka“! Tumulten viste sig at hithøre fra at en mand: Ingeniør Sverdrup, paa en foruroligende maate løp frem og tilbake gestikulerende og ropende, men forvirringen la sig da Ganga Boka kunde berolige mængden med at den arme mand hadde faat et lettere tilfælde av solstik, og nu var bragt i sikkerhet under tak paa en skyggefuld plet.

Imidlertid hadde bystyrets formand besteget den „professoriske“ talerstol, og i velvalgte ord ønsket han solen velkommen til vor by efter det lange fravær. Efter dette saaes atter dirigenten at hæve taktstokken, og koret med tilslutning av tilstedeværende istemte Spitsbergens

nationalsang. Formodentlig utmattet ved disse overvældende ovationer trak solstraalerne sig diskret tilbake, og himlen laa som før mørk og skytung over vore hoder

Den stemningsfulde høitidelighet avsluttedes med fælles bespisning, hvorved det viste sig at dagen endnu hadde flere sensationer at by paa. Pastor Østenstad negtet nemlig at ta føde til sig til stor forfærdelse specielt for stadsfysikus som heri saa en eventuel begyndelse til en ny række foruroligende fænomener. Ved indgaaende diskussion blev man staaende ved kaptein Lundhs erfaring fra troperne — at fænomenet skyldtes den intense straalevarme.

Begge dagens tilfælder indga bylægen en del bekymring med hensyn til fremtiden og lysetidens indvirkning paa byens sundhetstilstand.

Ved nærmere forespørsel hos doktoren har vi senere erfaret at ingeniør Sverdrup er utenfor al fare, men at pastoren haardnakket ligger under for den skjæbnesvangre anomali. — *Reporter.*

Blodsugeren.

Det er ikke greit at være doktorens offerlam.

Det har Gjelsten m. fl. faat lære, det bekjender de uten skam.

Med Gjelsten er det ikke rart, med ham har doktoren ilde fart. I fingrene hadde han ikke mer blo', men doktoren bare skadefro lo, og Gjelsten blev baade het og varm

da doktoren skar av hans høire arm.

*

Den doktor trodde sig fra himlen sendt,

men som man reder saa kan man jo ha det,

nu har selv hans fotspor sig fra ham vendt,

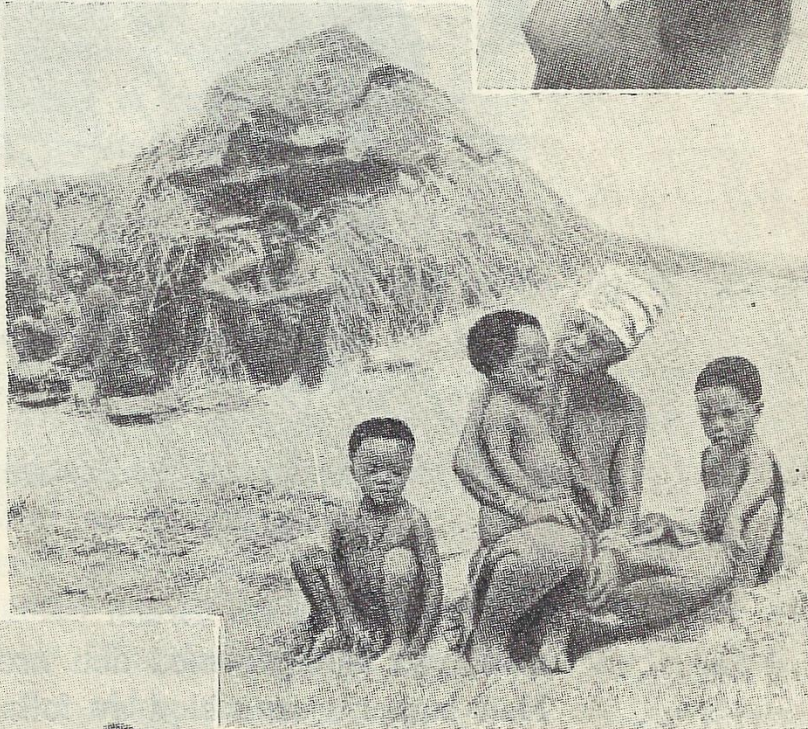
se herom længere ut i bladet.

Billeder fra Kongoland.

Hans kgl. høihets
yndlingshustru

Hans kgl. høihet
oberst L-u-n-d-h.

„Familien paa landtur“.

To av livvakten.

Kongens faktotum.

Ukens portræt.

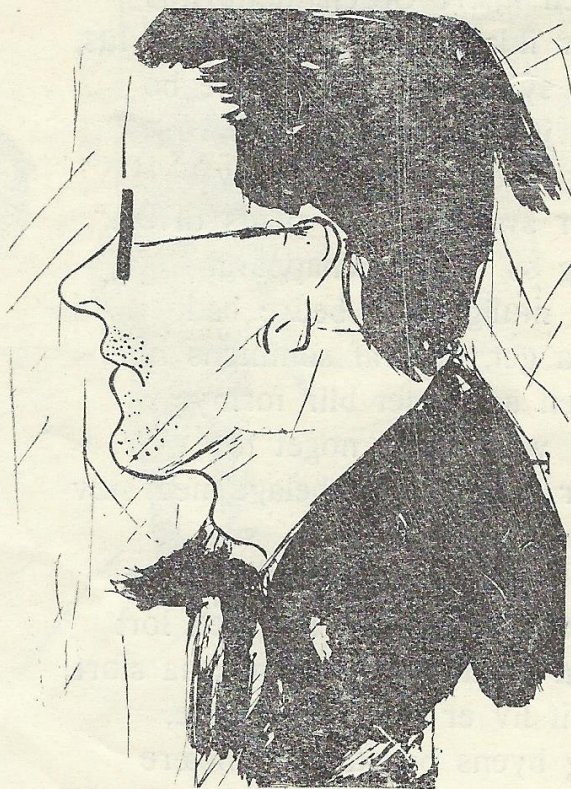

Gaa nu hen til dr. Broch
men, vær forsigtig med den krop.
Han tapper gjerne blod av folk
ta derfor med en diger dolk,
og hvis han spør om du er lidende
saa svar du er fra „Mørketidende“
og hils ham kun fra redaktøren,
men vær forsigtig kjære Søren. —
Jeg tok min blyant og notiseboka
og ruslet fluksens til Ganga Boka —
Vor doktor var paa hospitalet
og jeg fik manden straks i tale.
Jeg spurte hvad hans mening var
om sykehuset som byen har.
„Ja, den skal du saamen faa høre
og likedan hvad jeg vil gjøre.
Den som har bygget dette hospital
maa sikkert ha vær't pinegal.

Bjælkene er altfor svake
det drypper jo fra hele taket.
Vel har jeg faat litt tjærepap
og klistret paa en ussel lap,
men kjære Søren, dette hus
har ikkuns plads for folkets lus,
de syke maa paa brakke bo
og jeg faar slettes ikke ro
før byen Longyear City
har sykehus med plads til 90.“
Jeg sa et røntgenapparat
og muligens et bedre bad
„Ja get, du traf sømmens hue,
men apparatet blir formye
og vilde være noget tøv;
for patienten er belagt med støv
fra isse og til foten, saa
at ingen straalebundt kan gaa
gjennem saadant lag med lort
om bruddet end er noksaa stort.
Mit liv er nu at korrigere,
og byens bedste blad bæere
med skisser fra en sikker haand,
og Søren! Gangabokas aand
skal heller aldrig slappe
for den faar næring ved at tappe
en masse blod i øst og vest,
og sandt at si saa er det bedst
at du som er en stor flur
er nærmest til at staa for tur“,
Jeg skjælver mens han kniven tar
og langsomt mig mot døren drar.
Men mens det blodraap endnu gjalder
vor doktor udi staver falder;
han tænker nok paa Norges riker,
og fluksens jeg av dør mig sniker.
Ja, det var sandt som der blev sagt
at doktoren har en farlig magt,
og faar han endnu større sal
blir alle lagt paa hospital.

Byg ikke sykehuset større
saa har du livet paa det tørre.

Søren.

Vor nye tegner (ikke selvportræt engang!)

»Blaas i det«.

Naar i gruba det gaar traadt
for at kraftstation' har staat
og akkordprisen paa ligg er altfor liten.
Pyt da sier jeg som saa
„blaas i det, og kjør kun paa
for av kul maa skibes massevis i sommer“.

Naar mine formænd slappe er
rapporterer her og der
i massevis av dyre, dyre timer.
Well da sier jeg som saa
„blaas i det og pas kun paa
for lønsreduktionen kommer nok i sommer“.

Naar mine poder, otte ni
hænger i du slette ti'
for en record saa man maa tro den næsten holder.
Stolt jeg sier da som saa
„blaas i det og hold kun paa,
det blir nok mye værre skal De se i sommer.“

Avertissementer.

REDAKTØR.

Chefredaktørposten i „Mørketidende“ er ledig og ønskes besat med en mand (eller kvinde) med længere tids journalistisk øvelse. Vedkommende bør være vel inde i distriktets lokale forhold.

Ansøkninger, bilagt attester for hæderlig vandel samt lægeattest, indleveres i „Mørketidende“s ekspedition under mrk. „Lys i Mørket 1923“.

Tapt.

Et dusin uldtæpper er tapt paa strækningen Svalbardhytten—Long-year City. Den ærlige finder bedes henvende sig til fru Westby eller fru Grøndahl. Billet mrk. „Taus-het loves og fordres“ i ekspeditionen inden lørdag middag.

NB.: Nogen billet under ovennævnte merke er ikke indkommet til ekspeditionen, hvorfor vi har tillatt os at offentliggjøre avertissemmentet.

Stedfortræder.

Da jeg førstkommende søndag har tænkt at ta en tur til Hotelnesset, søkes en stedfortræder til dette. Løn pr. løpende meter.

Henvendelse til kaptein i den norske landstorm, stridig oberst i Kongoarmeen, Chr. A. B. Lundh.

Den der tirsdag nat 12. februar 1923 opdaget et hundespand i Adventdalen, bedes øieblikkelig melde dette om ubehageligheter vil undgaaes, da vedk. er kjendt.

Finn Boger.

Anbud.

Første jagtekspektion kjøper ren og ryper til dagens høieste pris.

R. Ottesen.

Oplysning

om byens mest fashionable lunchsalon bedes opgit mig, da jeg har sluttet med at spise lunch i messen og hos Finess. *Th. Østenstad.*

Et matspand kjøpes

til dagens pris, eller helst bytte med et utkjørt hundespand.

Finn Boger.

Meddelelse fra bladstyret:

Med dette nummer fratræder (NB. ifølge eget ønske) „Mørketidende“s chefredaktør, hr. bokholder Svendsen, efter i ca. 2 maaneder paa en fremragende diskret maate at ha forestaat bladets daglige ledelse. Saasnart rygtet om hans tilbaketræden begyndte at sprede sig, begyndte ansøkningerne om pladsen som hans efterfølger at samle sig. — Av ansøkerne skal vi nævne d'hr. Boger og Bergquist, som begge mener i fremtrædende grad at være i besiddelse av de nødvendige kvalifikationer. Videre har tre av byens damer indsendt ansøknings om stillingen, men har alle uttalt ønske om at deres navne ikke maa bli offentliggjort i denne forbindelse. — For ikke at gi anledning til skumlerier om underhaandsbesættelse av denne i vort samfund saa vigtige stilling, har vi besluttet at gi mulige andre interesserte adgang til at konkurrere. Vi henviser til avertissement herom.

Ved transportabelt trykkeri, Longyear City 10—3—23.

Hans Svendsen,
uansv. red.